

तृतीय वर्ष बी.अ. (२००३)नी परीक्षा माटे

प्रश्नपत्र ५ :

१. वैयाकरण 'सिद्धान्त क्रौमुडी'मांथी संज्ञा अने कारक प्रकरण ... ३५ गुण
२. संस्कृत भाषाना परियय माटेना विषयो ... ३५ गुण
भाषाशास्त्रनुं ऐतिहासिक अध्ययन, भाषामां थतुं परिवर्तन, ध्वनि, रूप, वाक्य, अर्थ वगैरेनुं परिवर्तन, भाषाओनुं आनुवंशिक वर्गीकरण, भाषाकुणी, भारत-युरोपीय भाषाओ, संस्कृतनी उत्पत्ति, उत्क्रांति अने विकास, संस्कृत तथा अवेस्ता, संस्कृत ध्वनियो अने स्वरभार.
संदर्भ माटेनां ललामण्डल करेखां पुस्तको
१. डॉ. लोलाशंकर व्यासकृत 'संस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन' भारतीय ज्ञानपीठ, काशी.
2. Sanskrit - V. T. Burrow
3. 'Historical Linguistics' by Wunifred Manmann (Indian Edition) - Page 50
४. 'संस्कृत का ऐतिहासिक और संरचनात्मक परियय' : डॉ. देवीदयाल शर्मा, प्रकाशन : हरियाणा हिंदी ग्रंथ अकादमी, चंडीगढ.
५. 'संस्कृत वाक्य-संरचना' : डॉ. वसन्त लक्ष्मी, सरस्वती प्रकाशन, अमदावाद.

प्रश्नपत्र ७ :

१. वेदान्तसार: ... ३५ गुण
२. छन्दस्वरकृष्ण - "सांख्यकारिका" मूल ... ३५ गुण

प्रश्नपत्र ८ :

१. याज्ञवल्क्य स्मृति, व्यवहाराध्यायना शत्रुआतना ५ प्रकरण (१थी ८४ श्लोक) ... ३५ गुण
साधारण व्यवहारमातृका प्रकरण असाधारण व्यवहारमातृका ... ३५ गुण
प्रकरण तृष्ठाधान प्रकरण, उपनिधि प्रकरण, साक्षी प्रकरण अने लेभ्य प्रकरण)
२. तर्कसंग्रह - अन्नं लक्ष्मी

प्रश्नपत्र ९ :

- लगवद् गीता, मूलमात्र, ओरिजिनल टेक्स्ट ... ३३ गुण
(शास्त्रीय प्रश्नो अपेक्षित नथी, मूलमांथी उद्भवता प्रश्नो ज पूछाशो.)
अध्याय १२ अने अध्याय १५ - मुन पाठ माटे ... ९ गुण

ભલામણ કરેલાં પુસ્તકો

૧. "ગીતા રહસ્ય-કર્મયોગશાસ્ત્ર" - શ્રી. જી. ટિલક
૨. "ગીતા નિબંધો" - શ્રી અરવિંદ
૩. "ભગવદ્ ગીતા" - રાધાકૃષ્ણન
૪. "ગીતા પ્રવચન" - વિનોબા ભાવે.

પ્રશ્નપત્ર ૧૦ :

૧. સંસ્કૃતમાંથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ : બી.એ.ની કક્ષાને અનુરૂપ સરળ પ્રાસાદિક સંસ્કૃતનો અનુવાદ પૂછાશે ... ૨૦ ગુણ
૨. ગુજરાતીમાંથી સંસ્કૃતમાં અનુવાદ : બી.એ.ની કક્ષાને અનુરૂપ સરળ ગુજરાતી-સંસ્કૃત પૂછાશે ... ૧૦ ગુણ

અથવા

- નાયે આપેલા ૧૫ વિષયોમાંથી ગમ તે એક વિષય ઉપર ૧૦ પંક્તિ સંસ્કૃતમાં લખવાની પૂછાશે. ... ૧૦ ગુણ
(ત્રણ વિકલ્પો આપવા)
૧. વિદ્યા, ૨. સંસ્કૃતભાષા, ૩. સ્વધર્મ, ૪. શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા, ૫. ઉદ્યમ, ૬. ધનમ્, ૭. પર્યાવરણમ્, ૮. સેવા,
 ૯. ભારતીય સંસ્કૃતિ, ૧૦. ગુજરાત, ૧૧. માનવ, ૧૨. લોકમાતા, ૧૩. મનઃ, ૧૪. આદિત્ય અને ૧૫. કવિઃ.
૩. નાયેના ૧૨ છંદો - તમનું બંધારણ, વક્ષણ, ઉદાહરણ : ... ૧૦ ગુણ
શાર્દૂલવિકીરિત, શિખરિણી, માલિની, હરિણી, પૃથ્વી, વસન્તતિલકા, ઉપજાતિ, મન્દાકાન્તા,
અનુષ્ટુપ, શાલિની, દ્રુતવિલંબિત, સ્વગ્ધરા.
 ૪. પ્રિયદર્શિકા-શ્રીલક્ષ્મી. ... ૩૦ ગુણ

ભલામણ કરેલાં પુસ્તકો

1. "Guide to Sanskrit Composition", V. S. Apte
2. "સંસ્કૃત પ્રવેશિકા" બાબુરામ સક્સેના
3. "સંસ્કૃત-વાક્યસંરચના" ડૉ. વસન્ત ભટ્ટ
4. બૃહદ્ અનુવાદ ચન્દ્રિકા, ચક્રધર નૌટિયાલ "હંસ".

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ : નિબંધ

... ૧૦૦ ગુણ

ત્રીજા વર્ષ બી.એ.ના સંસ્કૃત વિષયના નિબંધના પ્રશ્નપત્રમાં ૨૦૦૩ની પરીક્ષા માટે ૨૫ નિબંધોની સૂચિ નાયે પ્રમાણે છે :

1. વૈદિક દેવતાઓનું સ્વરૂપ : Nature of Vedic Gods
2. ~~વૈદિક સાહિત્યનો પરિચય~~ An Introduction to Vedic Literature
3. વૈદિક ધર્મનું સ્વરૂપ : Nature of Vedic Religion
4. વૈદિક સૂક્તોમાં કાવ્યતત્ત્વ : Poetic Elements in the Vedic hymns
5. રામાયણ : આદિકાવ્ય તરીકે : Ramayana-as an Adi-Kavya
6. મહાભારત : એક વિશ્વકોશ : Mahabharata-as an Encyclopaedia
7. ભગવદ્ગીતામાં ઉપદેશોલી જીવનકલા : Art of Life as taught in the Bhagavad-gita
8. સંસ્કૃત મુક્તક સાહિત્ય : Mukta literature in Sanskrit
9. સંસ્કૃતમાં ગદ્ય-કાવ્ય : Gadya-Kavya in Sanskrit
10. શ્દ્દર્શન પ્રારંભિક પરિચય : An introduction to Sixsystem of Indian Philosophy
11. ભારતીય દર્શનમાં કર્મ અને પુનર્જન્મનો સિદ્ધાંત : Principle of Karma and Rebirth in Indian Philosophy
12. ભારતીય દર્શનમાં આત્મતત્ત્વ : Atma-Tattva in Indian Philosophy
13. ભારતીય દર્શનમાં મોક્ષવિચાર : Idea of Moksa in Indian Philosophy
14. મહાકવિ ભવભૂતિ : Mahakavi Bhavabhooti
15. સંસ્કૃત નાટ્યસાહિત્યમાં હાસ્યરસ : Humour in Sanskrit Drama
16. પાણિનીય સંસ્કૃત વ્યાકરણ પરંપરા : Paniniyan system of Sanskrit grammar
17. પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત વાર્તાસાહિત્ય : Classical Sanskrit Story Literature
18. સંસ્કૃત નાટકની ઉત્પત્તિ : Origin of Sanskrit Drama
19. સંસ્કૃત કાવ્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરાઓ : Schools of Sanskrit Poetics
20. સંસ્કૃત મહાકાવ્ય સાહિત્યમાં ગુજરાતનું પ્રદાન : Contribution of Gujarat to Sanskrit Mahakavya
21. ઉપનિષદોનું તત્ત્વજ્ઞાન : Philosophy of Upanishadas
22. પંચ મહાકાવ્ય : Panch-mahakavya
23. સંસ્કૃત-એકાંકી રૂપકો : One-act plays in Sanskrit literature
24. સંસ્કૃત નાટ્ય-સાહિત્યમાં ગુજરાતનું પ્રદાન : Contribution of Gujarat to Sanskrit Natya Literature
25. સંસ્કૃત સ્તોત્ર સાહિત્ય : Stotra Literature in Sanskrit

સંદર્ભ ગ્રંથ

1. A New History of Sanskrit Literature : Krishnachartanya
2. A History of Sanskrit Literature : Winternetz
3. A History of Sanskrit Literature : Macdonell
4. સંસ્કૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ : વાયસ્પતિ ગૌરોલા
૫. આધુનિક સંસ્કૃત નાટક, ભાગ-૨ : રામજી ઉપાધ્યાય
૬. પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનાં ઇતિહાસ : ડૉ. અમૃત ઉપાધ્યાય
૭. સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય : ડૉ. ટી. એસ. નાન્દી
૮. સાહિત્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરાઓ : ડૉ. ટી. એસ. નાન્દી
૯. પાણિનીય વ્યાકરણનાં ઇતિહાસ : ડૉ. જયદેવ એમ. શુક્લ
૧૦. ગુજરાતના સંસ્કૃત નાટ્યકારો : ડૉ. વાસુદેવ વિ. પાઠક
૧૧. હિન્દુ તત્ત્વજ્ઞાનનાં ઇતિહાસ : શ્રી નર્મદાશંકર દે. મહેતા
૧૨. ગુજરાતમાં મહાભારતને આધારે રચાયેલા સંસ્કૃત રૂપકો અને મહાકાવ્યો : ડૉ. એસ. એમ. પંડ્યા.

અથવા

વિનયન વિદ્યાશાખાના નવા માળખા મુજબ તૃતીય વર્ષ બી.એ.ના પ્રશ્નપત્ર ૧૧ના (નિબંધના) વિકલ્પે નીચે જણાવેલા વિષયા અભ્યાસક્રમમાં રાખવામાં આવ્યા છે :

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ : જ્યોતિષ :

... ૭૮ ગુણ

(જ્યોતિષશાસ્ત્રનો પ્રાથમિક પરિચય અપેક્ષિત છે) :

નિયત પુસ્તકો : (૧) 'બાલબાંધ' - લે. વૃન્દાવન શાસ્ત્રી, (૨) 'મુહુર્ત ચિંતામણિ' - લે. રામ દેવજી.

અથવા

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ : આયુર્વેદ :

... ૭૮ ગુણ

(આયુર્વેદનો પ્રાથમિક પરિચય અપેક્ષિત છે) :

નિયત પુસ્તકો : 'વાગ્ભટ્ટરચિત અષ્ટાંગહૃદય' સુત્રસ્થાન - અધ્યાય ૧, ૨, ૩, ૮, ૧૨ અને ૧૩ મિલનસ્થાન-અધ્યાય ૧.

અથવા

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ : વ્યાકરણ :

... ૩૮ ગુણ

૧. સંધિ : ૬. સ્વરસંધિ ૫. વ્યંજનસંધિ ૭. વિસર્ગસંધિ. (અપવાદોના સામાન્ય પરિચય સાથે).

૨. નામરૂપો :

(૧) નીચેનાં જેવાં સ્વરાંત નામોનાં રૂપો : રામ, વન, માલા, હરિ, મતિ, વારિ, ગુરુ, નદી, ધેનુ, મધુ, વધુ, પિતૃ, નૃ, માતૃ, સ્વસ્, દુહિતૃ, તથા 'રુ' અંતવાળાં તેમ જ અન્ય સ્વરાંત વિશેષણોનાં રૂપો,

(૨) નીચેનાં જેવાં વ્યંજનાંત નામોનાં રૂપો : મરુત, વાક, જગત, શશિન, રાજન, આત્મન, ભાવિન, ચન્દ્રમસ, મનસ.

(૩) નીચેનાં જેવાં વ્યંજનાંત વિશેષણોનાં રૂપો : ભગવત, તેજસ્વિન, વિદ્મ, વાક.

૩. નીચેનાં સર્વનામોનાં રૂપો : અસ્મદ, યુષ્મદ, અદસ, તદ, યદ, ઈદમ્, સર્વ, અન્ય, એતદ, કિમ.

૪. ક્રિયાપદો : દશ લકારના પરિચયપૂર્વક :

(૧) ગણ ૧, ૪, ૬, અને ૧૮ના વર્તમાનકાળ, હસ્તન ભૂ.કા., આજાર્થ તથા વિધ્યર્થનાં પરસ્મૈપદી અને આત્મનપદી ધાતુઓનાં રૂપો.

(૨) બીજા ગણના : નીચેના ધાતુઓનાં ઉપયુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : અસ, અદ, યા, સ્તુ, હન, ઈ, અધિપૂર્વક ઈ.

(૩) ત્રીજા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપયુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : દા, ધા, હા, પૃચ્છ.

(૪) પાંચમા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપયુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : ચિ, આપ, શક.

(૫) સાતમા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપયુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : રુધ, રન્ધ.

(૬) આઠમા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપયુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : કૃ; તન્.

(૭) નવમા ગણના નીચેના ધાતુઓનાં ઉપયુક્ત ચાર પ્રકારનાં રૂપો : જા, કી, મુષ, બન્ધ.

૫. (૧) ગણકાર્યરહિત કાળોમાં : નીચેના ધાતુઓનાં પરોક્ષ ભૂ.કા.નાં ત્રીજા પુરુષનાં રૂપો : ગમ, શક, હન, જા, દા, હા, ભુજ.

(૨) અન્ય લકારો પૈકી સામાન્ય ભવિષ્યકાળ, સ્તન ભવિષ્યકાળ, અઘતન ભૂ. કા., ક્રિયાતિપત્યર્થ રૂપોનાં સામાન્ય પરિચય.

૬. પ્રેરક ક્રિયાનાં રૂપો.

૭. કર્મણિ પ્રયોગનાં રૂપો.

૮. નીચેનાં કૃદન્તો : ભૂતકૃદન્ત (કર્તરિ અને કર્મણિ), વર્તમાનકૃદન્ત (કર્તરિ કર્મણિ), વિધ્યર્થકૃદન્ત, હેત્વર્થકૃદન્ત, સંબંધક ભૂતકૃદન્ત.

૯. અધિકતાદર્શક અને શ્રેષ્ઠતાદર્શક રૂપો.

૧૦. નીચેના 'સમાસોનો પરિચય' : કન્ઠ, તત્પુરુષ, બહુવ્રીહિ, અવ્યયીભાવ, કર્મધારય, દ્વિગુ.

૧૧. 'નામધાતુઓ' તથા 'સ્વીપ્રત્યયાંત' રૂપોના પરિચય.
 ૧૨. 'સતિસપ્તમી' અને 'અનાદરાયે ષષ્ઠી' રચનાનો પરિચય.
 ૧૩. કર્તરિ-કર્મણિ-ત્વાવે પ્રયોગ.
 ૧૪. 'કારકવિભક્તિ' અને 'ઉપપદવિભક્તિ'નાં પરિચય.
 ૧૫. વાક્યરચનાનો સામાન્ય પરિચય.

સંદર્ભ ગ્રંથ

૧. 'બૃહદ્ અનુવાદ ચન્દ્રિકા' - ચક્રધર નાટિયાલ હંસ.
૨. 'સંસ્કૃત વાક્ય સંરચના' - ડૉ. વસન્ત મ. ભટ્ટ.
૩. સંસ્કૃત માર્ગોપદેશિકા
૪. મન્દિરાન્ત : પ્રવેશિકા-ડૉ. આર. જી. ભાંડારકર.

અથવા

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ : કર્મકાંડ :

... ૩૦ ગુણ

(પ્રાયોગિક કર્મ Practical અપેક્ષિત નથી) મુખપાઠોના ૫૦ ગુણ અને અનુવાદના ૫૦ ગુણ સહિત.

૧. ષોડશોપચાર પૂજન (દેવસ્થાપનથી માંડીને દેવ વિસર્જન પર્યંત) સમજૂતી સાથે મુખપાઠ
૨. દુદ્રાષ્ટાધ્યયી અધ્યાય - ૧, ૨, ૫. પ્રથમ અને બીજા અધ્યાયનો અનુવાદ અને પાંચમાં અધ્યાય માત્ર મુખપાઠ
૩. ગણપતિપૂજન, મુખપાઠ માત્ર
૪. માતૃકા પૂજન, મુખપાઠ માત્ર
૫. નાન્દી શ્રાદ્ધવિધિ, મુખપાઠ માત્ર
૬. ગ્રહશાંતિ પ્રયાગ, મુખપાઠ માત્ર
૭. શ્રી સૂક્તમ્ (હિરણ્ય વર્ણામ્-૧), સાનુવાદ મુખપાઠ
૮. શકાદિસ્તુતિ, સાનુવાદ મુખપાઠ
૯. સંસ્કૃત મંગલાષ્ટક, સાનુવાદ મુખપાઠ.

સંદર્ભ પુસ્તકો

૧. કર્મકાંડ દ્વારિકા-પ્રકાશક-ભાવિન વિદ્યાવિહાર, "મુક્ત પુષ્પાંજલિ", પાનેતર પાર્ટી પ્લોટ સામે, શ્રવતેજ, અમદાવાદ-૫૨.
૨. આહિનક સુત્રાવલી : પ્રકાશક તુકારામ બુક ડેપો, માધવભાગ, મુંબઈ-૪.
૩. બૃહદ્ બ્રહ્મનિત્યકર્મ સમુચ્ચય : પ્રકાશક દુર્ગાશંકર સંસ્કૃત પુસ્તકાલય, વાલકેશ્વર સંસ્કૃત પાઠશાળા, ૨૯, આગંગા, મુંબઈ-૬.
૪. શ્વેતકર્મ પ્રદીપ : પ્રકાશક પંડિત વિશ્વનાથ આ. શાસ્ત્રી, ૨૮, સાબરમતી સોસાયટી, સાબરમતી, અમદાવાદ-૫.
૫. અંગિરા આશ્રમ ટ્રસ્ટ, (મુ. પો. કડિયાદરા, તા. ઈડર, જિ. સાબરકાંઠા) દ્વારા ડૉ. મુકુન્દભાઈ ઠાકર સંપાદિત કર્મકાંડ વિષયક પુસ્તકો.

અથવા

પ્રશ્નપત્ર ૧૧ : આધુનિક સંસ્કૃત રચના :

... ૩૦ ગુણ

નિયત પુસ્તક

૧. રસબોધ : ડૉ. વાસુદેવ વિ. પાઠક, ... ૩૫ ગુણ
 પંચતંત્ર શૈલીનો વાર્તાસંગ્રહ પ્રકાશક : પાર્શ્વપ્રકાશન ઝવેરીવાડ નાકા, તિલક માર્ગ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧.
૨. રાષ્ટ્ર ભક્તિગૃહીયસી (એકાંકી) : મહંત બ્ર. કૈલાસાનંદજી. ... ૩૫ ગુણ